

Polska tragedia podatkowa

7 sierpnia 2020

Rządy PiS doprowadziły do tego, że polski system podatkowy należy do najgorszych w Europie. W Międzynarodowym Indeksie Konkurencyjności Podatkowej 2019 nasz kraj spadł na 35 miejsce, a jeszcze w 2014 r. był na 26.

Organizacja Tax Foundation (działająca w USA od 1937 roku) opublikowała Międzynarodowy Indeks Konkurencyjności Podatkowej 2019 (International Tax Competitiveness Index – ITCI), w którym Polska gospodarka zajęła dopiero 35. (przedostatnie) miejsce.

Indeks ten obejmuje wszystkie kraje członkowskie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Został opracowany przez zespół specjalistów pod kierownictwem Daniela Bunna i Elke Asena w ramach Centrum Globalnej Polityki Podatkowej. Jego szefem w Fundacji jest Scott A. Hodge.

W ciągu ostatnich kilku dekad w większości krajów OECD stawki podatków dochodowych CIT (od osób prawnych) i PIT (od osób fizycznych) na ogół spadały. Nie wszystkie jednak ostatnie zmiany (na przykład we Francji) poprawiły strukturę systemów podatkowych. Ponadto, podczas gdy wiele krajów zniosło podatek od majątku netto w ostatnich dziesięcioleciach, Belgia przyjęła nowy podatek, właśnie od tego majątku.

Analizując systemy podatkowe w krajach OECD widać dość wyraźnie różnorodność podejścia do polityki podatkowej. Między innymi w celu jej zbadania opracowywany jest omawiany Indeks. Konkurencyjność międzynarodową w Indeksie autorzy starają się zmierzyć, sprawdzając, w jakim stopniu system podatkowy danego kraju przylega do dwóch ważnych aspektów polityki podatkowej: właśnie konkurencyjności oraz neutralności. Według autorów raportu, konkurencyjny system podatkowy to po prostu taki, który utrzymuje krańcowe stawki podatkowe na niskim poziomie.

W dzisiejszym zglobalizowanym świecie kapitał jest wysoce mobilny. Firmy mogą inwestować w dowolnej liczbie krajów na wszystkich kontynentach, aby znaleźć i zmaksymalizować stopę zwrotu po opodatkowaniu. Ponadto, zbyt wysokie krańcowe stawki podatkowe mogą prowadzić do unikania podatków. Dla wzrostu gospodarczego najbardziej dotkliwe są podatki od dochodów przedsiębiorstw (CIT). Podatki od dochodów osób fizycznych (PIT) i od nieruchomości mają znacznie mniejszy wpływ na wzrost gospodarczy.

Z kolei tzw. neutralny system podatkowy to taki, który ma na celu zwiększenie przychodów podatkowych przy jak najmniejszych zakłóceniach gospodarczych. Konkurencyjny i neutralny system podatkowy ma promować trwały wzrost gospodarczy i inwestycje, a jednocześnie zapewniać wystarczające dochody na różne priorytety rządowe.

Międzynarodowy Indeks Konkurencyjności Podatkowej ma charakter złożony (agregatowy) na który składają się 43 wskaźniki, zgrupowane w pięciu kategoriach oceniających różne aspekty systemów i struktury podatków. Sam indeks jest średnią arytmetyczną ważoną wszystkich tych wskaźników, a wagi, które są im przypisane zostały opracowane przez ekspertów z danych dziedzin podatków.

Indeks końcowy to jedna syntetyczna liczba i to stanowi jego urok. Przy jego pomocy można budować rankingi krajów. Dla analityków są zaś ważne właśnie te szczegółowe wskaźniki. Międzynarodowy Indeks Konkurencyjności Podatkowej 2019 oraz pełny raport można znaleźć na stronie [TaxFoundation.org](https://www.taxfoundation.org)

W 2014 r. w tym rankingu zajmowaliśmy 26. miejsce, a w roku 2019 niestety spadliśmy na 35. Po nas jest tylko Francja.

Czołówka rankingu to jak pokazano w tabeli: Estonia (już po raz szósty), Nowa Zelandia, Łotwa, Litwa i Szwajcaria. Warto tu zauważyć, że trzy „nowe” kraje członkowskie Unii Europejskiej zajmują bardzo wysokie lokaty. Wartość Indeksu na

poziomie 100 nie oznacza zdaniem autorów raportu, że dany system jest idealny, lecz jest najlepszy spośród badanych.

Pozycja Estonii w rankingu konkurencyjności podatkowej wynika z czterech pozytywnych cech polityki podatkowej tego kraju. Posiada on 20 – procentową stawkę podatkową od przedsiębiorstw, lecz tylko od zysków podzielonych (część zysku po opodatkowaniu, która zostaje przeznaczona na dywidendy dla akcjonariuszy), ma także 20 – procentowy podatek od dochodów osobistych mieszkańców ale z wyłączeniem dywidend. Podatek od nieruchomości dotyczy wyłącznie wartości gruntu a nie wartości stojących na nim nieruchomości lub zainwestowanego kapitału. Wreszcie, Estonia ma system podatków terytorialnych, który zwalnia z krajowego opodatkowania 100 proc. zysków za granicą uzyskanych przez krajowe korporacje (z kilkoma ograniczeniami).

Wartość Indeksu dla Estonii wynosi 100 proc., a dla Polski: 43,5 proc. Taki jest obecnie nasz dystans do lidera. Spośród nowych krajów UE przed nami są wszystkie z nich.

Warto odnotować, że w zakresie stawek podatkowych CIT (trzynaste miejsce) oraz PIT (dziewiąte miejsce) Polska wypada znacznie lepiej, niż w ogólnym Indeksie. Najgorsze miejsca zajmujemy jeśli chodzi o VAT i podatek od nieruchomości.

Z punktu widzenia przedsiębiorstw w Polsce najgorzej oceniany jest właśnie VAT. Z badań ankietowych firmy Ernst & Young wynika, że 91 proc. firm skarżyło się, że za zmianami w VAT zwyczajnie nie nadąża, a 60 proc. twierdziło, że nie wyrabia się nawet z czytaniem interpretacji wyroków i objaśnień.

Od 2008 r, wydano w Polsce ponad 140 tysięcy interpretacji indywidualnych w zakresie VAT oraz ponad 30 objaśnień, ostrzeżeń i broszur dotyczących tego podatku.

Ranking Konkurencyjności Podatkowej 2019:

1. Estonia – 100,0

2. Nowa Zelandia – 86,3

3. Łotwa – 86,0

4. Litwa – 81,5

5. Szwajcaria – 79,3

32. Chile – 49,1

33. Portugalia – 46,6

34. Włochy – 44,0

35. Polska – 43,5

36. Francja – 42,7

Autorstwo: FKUB

Źródło: Trybuna.info